

poprzedni nr B: 479  
nr 103/13



Dobrodzien'  
woj. łódzkie

Bydgoszcz  
AK

Maworska Elżbieta  
ps. 'Ela'

Pom.  
MK-479/479

**SPIS ZAWARTOŚCI  
TECZKI**

*Zaworska Elżbieta*  
.....  
*J:R: 479 / 479 Pom.*  
.....  
*Bydgoszcz AR*  
.....

- I./1. Relacja *k. 4 s. 1-4*
- I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora
- I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora
- II. Materiały uzupełniające relację
- III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora
- III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.
- III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)
- III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945
- III./5. Inne ...
- IV. Korespondencja
- .....
- .....
- .....
- V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 9*
- VI. Fotografie *dwiat i kompozycji*

I.1. Relacja - Jaworska Elżbieta

Relacja

spisana przez Elżbietę Jaworską

w czerwcu 1980 r., melj. omjg - k. 4 str. 1-4



# Relacja uczestniczkii walki o niepodległość

## Dane osobiste

1. Elżbieta Jaworska. Jaworska
2. w. 17. XI 1904 Łabrze
3. Benedykt, Kazimiera z d. Filipowicz
4. ojciec lekarz
5. wyksz. Średnie zawód Kusiernicz
6. Dobrodzień, ul. Subliniecka 17 woj. Częstochowskie

Pomocne  
ARCHIWUM  
Elżbiety Zawackiej  
poz. 479 / Pom.  
data wpływu VII-80

## II Okres przedwojenny do 1. IX. 1939

1. Praca u brata Feliksa Jaworskiego w Bydgoszczy ul. Dworcowa 19
2. Kursy P.C.K. i L.O.P.P.

## III Okres okupacji do maja 1945 r.

1. Praca w składzie futer na ul. Dworcowej 19. Jak wszędzie cały majątek zabrano. Przekazali tak zw. Trenchänder Konrad Krause. Mieszkałam na ul. Marcinkowskiego 11 wkrótce wysiedlono mnie na przedmieście Bydgoszczy Wilczak.
2. Zaproszona zostałam w końcu 1939 r. przez Tęczynka Halinę Stabrowską. Należałam do organizacji ŻWZ - AK.
3. Pełniłam funkcje Tęczynka pomiędzy Stabrowską i jej Tęczynkiem (nazwiska nie pamiętam)
4. Moim dowódcą była Halina Stabrowska, która była adiutantem Bora-Komorowskiego. Halinę Stabrowską aresztowano X. 1939 r. za działalność wojskową przedwojenną. Groziło jej rozstrzelanie. - Przy pomocy Trenchändera

2

Konrada Krause i jego kolegi Gestapowca drogą przekupstwa (dwa futra i jeden lis srebrny oraz wódka dostarczona przez notariusza Mieduszyńskiego) udało nam się ocalić Stabrowską.

Mō, ps. „Ela”. Do obowiązków moich należało zrobić spis wszystkich lekarzy z Bydgoszczy i dostarczenie dr. Pawłowi Chojnackiemu.

Korzystając z okazji wykradłam Kozuchy przeznaczone dla wojska niemieckiego i dostarczałam przez Łęzownika dla naszych partyzantów, zdarzało się, że jeńcom żołnierzom, których prowadzono na dworzec udało mi się podać papierośy chleb i żywność. Pomocą był spryt i dobrze opanowany język wroga.

Wkrótce zaczęto wysiedlanie, które także dotknęło Mieduszyńskiego i jego rodzinę. Inowu moja pomoc była potrzebna. Mieduszyński przeżył powstanie w Warszawie pomagając tam więźniom i angażując się w konspirację.

Halina Stabrowska po uwolnieniu z Gestapo w Bydgoszczy wróciła do mnie do sklepu, gdzie na moją prośbę zatrudnił ją Krause. W krótkim jednak czasie Krause ostrzegł, żeby nie pokazywała się w sklepie raczej niech wyjedzie.

Kiedy?

Z Bydgoszczy Halina S. wyjechała zapatrzone w inne dokumenty. W Warszawie Stabrowska pracowała z gen. Borem-Komornowskim, Przy końcu 1944 r. została

3

przypadkowo aresztowana. Stabrowska przysłała do mieszkania swej znajomej, która w tej chwili wyszła z psem. Gestapo biorąc Stabrowską za właścicielkę mieszkania przeprowadziła dokładną osobistą rewizję i znaleźli w pacie wszystkie jej dokumenty. Halinę Stabrowską rozstrzelano w publicznej egzekucji.

5. Aresztowano mnie 3. VII. 42 w Bydgoszczy. Gestapowiec Grossmann i Ellerd zabrali mnie z miejsca pracy. Tego samego dnia zabrano moją koleżankę z którą mieszkaliśmy Józefę Gałęcką. Zabrano również jej ojca i siostrę Stanisławę Gałęcką, którą Józefę Gałęcką wywieziono do Oświęcimia. Stanisławę G. i ojca zwolniono.

W bydgoskim więzieniu byłam do marca 43r, potem wywieziono do Gdańska, a następnie do obozu Koncentracyjnego Stuttgart.

Otrzymałam nr. 21619.

W obozie przebywałam aż do oswobodzenia 9 maja 1945r.

#### IV Okres powojenny

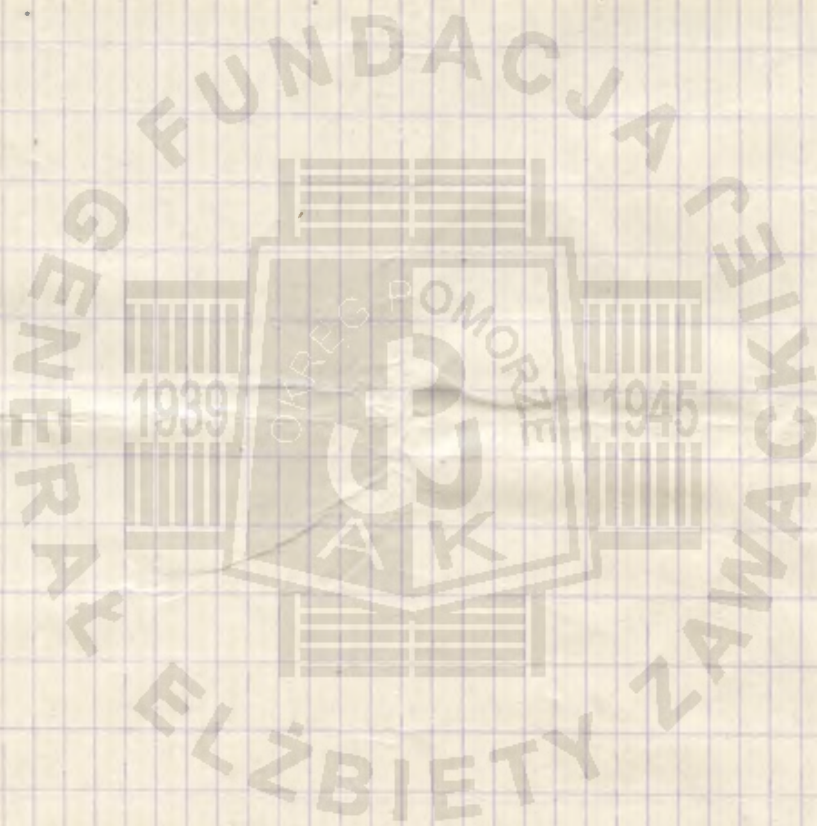
Wróciłam do Bydgoszczy w maju 1945r. Zostałam puste ściany. Po powrocie brata z obozu jenieckiego wyjechałam do Warszawy i zaczęłam pracę w Porozie Technicznym Inspektorat Kociołowy w Dębowie Górniczej z tamtejsz

poszłam na emeryturę.

Elżbieta Zaworska

Gdynia 25 czerwca 1980

Relacje spisano  
w obecności Kazimierzy Rogozińskiej



1

2 Pol. 1479/7

3 Bydgoszcz 1

4 Jaworska, Elżbieta 5

6 „Ela” 7

8 Bredykt i Kazimiera 9 17.9.1904 Thindenburg Ostl.

10 11 21.6.19 od. 13.4.1943

politycznie, gest. Jdanisk

12 A.M. Str. I-II. 9



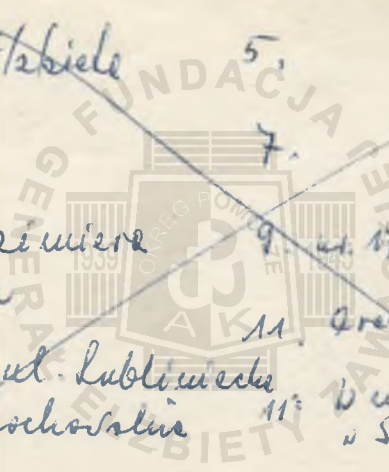
Linn. Bydgoszcz Drąszewstr. 19



2. 479/P

3<sup>174</sup> Bydgoszcz

- 4. Jaworska Elzbieta <sup>5.</sup>
- 6. " Elz<sup>4</sup> <sup>7.</sup>
- 8. Benedykt Kazimiera  
z d. Filipowicz <sup>9.</sup> ul. 17. XI. 1904. Zabrze
- 10. Dobrodzień, ul. Lubliwiecka <sup>11.</sup> Grant. 3. V. 1942 w Bydgoszcz
- 11. w lipcu 1943 do Obozu Niemieckiego  
w Stutthofie - do 9. V. 1945
- 12. Rel. ul. otocz wzm. w ul. Bydgoskiej



Jaworska Elżbieta [Ciech.276]

24 P3  
17K  
Bydgoszcz?

Stutthof.  
2 fackowach

Debowa Gromie Świątynia 7

kurierka

awent 1942 ze wyprawy Kuno

zob. vel 220 Barbara Mroczka

1939 p. vel 20 VI 35  
list Wrocław 2 no latul, ze adresatki stali  
porachywał w Wrocławu - poście mu zme adresem

12mianka w "Kalendarium Bydgoszcz 1979" s. 120  
była tajemniczą informacją podziemiach

K 177

1.

2. 479/Pom.

AK Bydgoszcz  
3. 4

4. Jaworska Elżbieta 5.

6. "Ela"

7.

8. Bemdykt Karolina  
zd. Filipowicz

9. ur. 17. XI. 1904r. Zabrze

10. Dobrodziej, ul. Lubliniecka  
nr. 17 woj. Czesko-słowackie

11. Aryst. 3-IV. 1942 w Bydgoszczy

11<sup>b</sup> - 1 miesiąc 1943r. - Obóz konc.  
Stutthof - do 9. V. 1945r.

12. Rel. własna, wzm. w rel. Dorygalskiej

(K 82)

AK Kowice 1939r. - do 3. VII 1948 r.



Jaworska Elżbieta

Ciechanowski Konrad

Ruch oporu na Pomorzu Gd. 39-45  
W-wa 72 MON

Aktywistka harcerskiej organizacji „Bądź  
Ciepła”, która organizowała tajne nawiąz.  
Stużba wywiad. i kurierska w sieci Twierdzy  
AK i utrzymywała kontakt z WSK. str. 276  
(Więsk. Stużba kobiet.)

BYDGOSZCZ  
242 AK 6

JAWORSKA ELŻBIETA  
ELA

Zob. APAK, INSP., BYDG., T.: DRYGAŁA W., JANUSZCZEWSKA M.,

Jaworska Elżbieta  
Ps. "Ela"

Bydgoszcz  
Sz. Sz.  
7

2  
2  
Książka.



Zob: Książka Niewyż, Bydgoszcz AK, T. II: 418-419 Pom. f. 4, ce II, 57



Gaworska Ela

Bydgoszcz 8

Własnościowe sklepy futer w Bydgoszczy,  
pomaga Halinie Skabrowskiej wydobyci się z sidła  
gestapo; arcydzieło 3 lipca 1942 r.

zob. T. K: 348/348 Pom. Anypalowa Waleria

s. 21-22, 44, 52 (wstawka)

lit X'03

Zaworska Elżbieta

Bydgoszcz



Yaworska Elzbieta

ANCANE

